

Վերջերս եսան նամակ էր կը քաղեր ևն, սենյոք, որ իբր տխուստի տեղեկատուութիւն կընայ յանկան ըլլալ:

«Ըսեմ որ Տրապիզոնի մէջ բնակ եայալ, թիւն չէ ծաղան, եթէ երեք յորս բնակեցիներ կը գտնուին տեսնել ալ տրապիզոնցիներ յեն, այլ ուրիշ գտնաները կ'ըզեն, առ ժամ կը ծան ևն, յարմար առթիւն տեղից մեկնելու նամար: Լայկեալ տմբոյժ կայտանները կ'առա, վարսթեան մնաց ևն. տեսնել ծախուած ևն կ'առաւարտութեան կ'ըզեն, տեսնել վարսե տրամ, տեսնել ալ կ'առաւարտութեան պաշտօնա, տեսնել կ'ըզեն ևն, ինչպէս գոր որքանի մեր Լայ-կաթոնիկէ կ'ըզենկայտարանը գիւտարտութեան իշ, խանութիւնը գրտած է: Լայ կ'ըզենտեման, երեսնը՝ թուրք մտնելու և ալիքիներու գալոց կ'ըզեն է. խոտ կ'որ ետալին Լ. կ'ըզենտեման, երես ևնայտոց եկեղեցին «սինեմայ» կ'ըզ «թեմթայ» գիւտանկու: իսկ մեր Միթիթարեան Լայց գալոցը կ'այ նարակ կ'ուս:

Սկիզբը, գիւտագալտին վերջ, գալոցը ևայ գալթաններու ապաւանտարան կ'ուս, գրեթէ մէջը 40-50 բնակեցիներ յառ կ'ըզող կը պատարարուին, յորս տարի բնակեցան մէջը. բայց երբ մեկնեան և լինոց պարտոց թաւա, ջին, այն տանն գիւտարեկու կայարանը կ'ուս: Զմեռ երկնայ մը՝ կինց վեց գիւտար մէջը կը պտակին, յանկարծ կ'ու գիւտարին կ'ըզեն կը ծաղի, գիւտարները առիկայ տեսելով կը փախչին. առի տեղում եռ տեսայ կ'ըզեն, և տեմիտալու յորս տարի տարիկանութեան, բայց ինչ կ'ըզող էր ընկէ տարիկանութիւնը կ'ըզ ջաղապարտուս:

Թիւնը, թէ կ'ըզող ծախու միջոցները բոլոր, վին գալիք է:

Ընկոց ևստատուսն յիւտան ըլլալով, պատեղը կ'ըզուսն ծաղին, միայն թէ ուրքը յայց ծաղիկն այս տեղում ալ քաղերը... գաղտն պատն: Այլոս ժամանակը այն տեսելի տեսա, բանին առին, ինչ տեսայ յիւտարտութեան տրապիզոնի մէջ. ևն՝ եռ և իննի պէս յատնը, առաջին ժառարտութեան տեսնողը տեսնել էինք. և կ'ըզուս եռ՝ գրեթէ միտակ, ևնգիտարտուս կ'ըզուսի կ'ըզեմայի տեսարանի մը, գալոցին այնպէս, առ, տեսնել կ'ըզենայ բան մ'ընկուս: Այլոսի գտն էր ևն իմ գրտիթիւս... Այլոսուս Տրապիզոնը յառ տեսար գիւտակ մը տեսի, բոլորովին ուրք, բեր տատնարեկն է:

Կ'այն աղետի մասին տեղեկութիւն կ'ուս, այս մեզ ուրիշ տխուստն և ևնգիտարտուս տեսնել մը: «Զեր գալոցին նարցին յարջ իր ժամանակին գրեցի և. Գալիս: Զեր տեսնել գիւտարեկուն կ'ըզող կ'ուս. ալսմ տեղի ջանի մը որմ միայն կը ծաղ կ'ըզուսն. բոլոր յըմափաղը քարտարանց և տես, բան գալտուս և գաղտն տարին՝ ինչ որ կ'ըզեն էր տեսնել. ետեղ պատանկուս գալոցին կ'ըզ տեսն ալ:

Կատարտայ յեղալըմութեան մէջ ենք. եթէ այս բնիտոցով տատն կ'ըզեն՝ տատնեմակ մը տարի վերջ՝ Տրապիզոն կ'ըզ Գալտիկ պիտի նմա, երբ Արմ ջաղցին բնակչութիւնը 15,000 էն ետալ է, և տեսարտայն տեսնելու յատանուն առ նարիտն ալ տեսնել է, այնպէս որ, ևնգա, տակ տատնարտայ բնակչութեան՝ վարտու տեսն գտնելն տեղարեկն է:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՅԱՆԲ

Հաղարտուկ Զ. Խանգաւանի «ATLAS de Géographie économique de Syrie et du Liban. Géographie historique... physique. — Richesses naturelles» ևն: Հակայ և ընկց գործ, տաղանգարտ Լայոսն «ըքան պատարար» նայեցան երկար և խնամառ աշխատանք որման, երեսն բերելու այնքան պատանկան-աշխարհապարտան ճիւթիւններ Սիրիայ շարջ: Հեղինակին և իր երկա-տիրութեան հանկոց Հայութեան ունեցած խոր գնահատանքին և զմայլանքին՝ կը ժամանկցինք մենք ալ:

ԻՄՐ. ԲԱՋԱՄԱԿԷՊԻ.

ԲԱՅՈՒԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

“ Գ Ե Ղ Ա Ի Ն Ի ”

1927

• ՊԱՆԾԱՆԻ Հրատարակմանը շարքին այս նոր պրակն ալ կ'ուկընայ. աւելի նախ և աւելի շատ քան իր նախորդները. « Գեղարձիկ » այս անգամ բովանդակաւ ազգային է.

Անոր կը ժամակցին հայ լատիկոս գեղարուեստագէտներ — փորագրող, արձանագործ, նկարիչ, հարադրող, — Ալամեան, Ալիստեան, Պապեան, Անան, Իրիշեան, Խաչատուրեան, Կիւրեան, Մախախեան, Մարտեան, Եւհան, Երիւանեան, Պապեան, Սարեան, ֆուշեան են, ինչպէս նաեւ կան հանդուստի Ալիստեանի և Ռաշիստեանի.

Գրական, գիտական և յատկապէս ժամանակակից բնոյթ յայտնան, բուն հետ, « Գեղարձիկ » կ'ընեն յիշեալ գեղարուեստագէտներու շարքէ 100 պատկերները, տեսչոյն և հնդկաստանեակ մ'ալ գումար (Trichromie), և այսպէս « Գեղարձիկ » նոր պրակը՝ թանկացին յաշարեան հայ տաղանդին՝ ամեն ազգայնի յով միակ նախ և լատիկոս յիշատակն ու զորոյց պիտի կազմէ.

Ետեւորեալ նկարի ամենքով մեր հայ հրատարակման անտեսական գրաթիւնը, հակառակ տաղանդական տարազայնեան ծախսերուն՝ համեմատմանցին ժը կը նշանակենք. որով կը յաւանք թէ առանց մեծ գումար, բովանդակ պիտի կարենան պատիւ տալին, այսպէս հանձնարու և գնահատուի հայ գեղարուեստագէտներն և իրենց բնոյթ գործերը, ինչ որ հետաքրքրական և աւելի սրտի մառիկ է.

Թամեկին՝ մինչև հրատարակութիւնը 2 տարի կ'անցի,

գիմն

Imprimerie Arménienne

Illustration "KÉGHOUNI"

S. Lazare

VENISE (Italie)